

Az egységes piac dinamizálása

Dezséri Kálmán

Az Európai Bizottság október 7-én meghirdeti, s ezzel dinamizálni akarja az egységes belső piac létrehozásának politikai tervét. Ennek keretében a bizottság beterjeszti az egységes piaci kezdeményezést (*Single Market Act*, SMA) aminek fő célja, J. M. Barroso szavaival, hogy a pénzügyi válságot követően döntő lökést adjon az egységes belső piac fejlődésének, annak révén, hogy felgyorsítja a gazdasági növekedést, és csökkenti a gazdasági nacionalizmus, vagy a gazdasági patriotizmus populista politikai jelszavai mögé bújtatott protekciónizmus visszatérésének veszélyét. Ez a kezdeményezés a jelenlegi bizottság egyik „zászlóshajója” lesz.

Ez a kezdeményezés visszanyúlik 2009 októberére, amikor Mario Monti – egy korábbi biztos, aki a belső piacok ügyeiért volt felelős – megbízást kapott egy olyan átfogó stratégia kidolgozására, ami az egységes belső piac továbbfejlesztését tűzi ki célul. Az idén májusra elkészült jelentést az a munkacsoport kapta meg feladatul, amelynek az Európai Bizottság kilenc biztosa a tagja, s M. Barnier, a belső piacért felelős biztos a vezetője. A munkacsoport sok tekintetben követi a Monti-jelentés javaslatait, bár úgy tűnik, hogy az ott indítványozottaknál azért nagyobb óvatossággal cselekszik.

A Monti-jelentés egyik kulcseleme az a problémafelvetés, hogy alapvető feszültség van a piacok integrálása és az adókkal kapcsolatos tagországi szuverenitás között. A jelentés azzal fordul a tagországok felé, hogy sokkal szorosabban működjenek együtt a vállalkozásokra és a fogyasztásra vonatkozó adók megállapításában. A jelentés szerint számos tagország (elsősorban Franciaország és Németország) na-

gyobb hajlandóságot fog mutatni az egységes belső piac mélyítése iránt, ha az erőteljes adóverseny káros hatásaitól való félelem jelentősen csökken. Széles körű egyezkedés révén egyrészt biztosítható lenne az adóverseny esélyének csökkenése, másrészt pedig, mérséklődne az ellenállása azoknak a tagországoknak (pl. Nagy-Britanniának és Írországnak), amelyek fő szószólói az önálló adópolitikának. A szoros együttműködéshez viszont a megfelelő intézményi feltételeket is meg kell teremteni.

Az adóharmonizáció egyik területe a vállalati adózás adóalapjának egységesítése, ami már 2001 óta napirenden van. A másik terület az áfaszabályok harmonizációja, amelynek keretében elsősorban az adókulcsok nagyságát kell a javaslat szerint felülvizsgálni. Ezzel kapcsolatban az Európai Bizottság hamarosan egy zöldkönyvet fog kibocsátani, ami széles körű vitára tesz majd javaslatot.

A Monti-jelentés egy másik fontos javaslata az Európai Unió azon irányelvével foglalkozik, amely a dolgozók helyzetéről szól. Ez az irányelv a külföldi dolgozóknak biztosított azonos jogok miatt komoly feszültséget okoz több régi tagországban is. A Monti-jelentés szimpátiával kezelte a szakszervezetek álláspontját azzal kapcsolatban, hogy az Európai Bíróság ítéletével ezt az irányelvet az ún. szociális dömping eszközévé tette, annak révén, hogy megengedte, hogy a külföldi dolgozók megkerülhessék a kollektív bérmegállapodásokat. A jelentés úgy véli, hogy a szakszervezetek sokkal nagyobb mértékben fogják támogatni az egységes piac mélyítésének tervét, s az emiatt bekövetkező nagyobb mobilitását a

munkaerőnek, ha ezek a szabályozási kérdések napirendre kerülnek. A bizottság nem nagyon hajlandó az irányelv teljes felülvizsgálatára, de hajlandó ennek újbóli megvizsgálására, s az irányelv bevezetésének további javítására. A szociális és foglalkoztatási kérdésekkel foglalkozó biztos, Andor László azt tervezi, hogy a jövő év elején új kezdeményezéseket fognak javasolni ezzel a kérdéssel kapcsolatban.

A Monti-jelentés azt is szorgalmazta, hogy az egységes piac integrációjának továbbfejlesztése és a piaci pénzügyi likviditás javítása érdekében ún. EU-kötvényeket kellene kibocsátani. Ezt a tagországok egy része, elsősorban Németország, ellenzi. Ennek a javaslatnak az a lényege, hogy a tagországok költségvetési hiányuknak egy részét EU-kötvények révén finanszírozzák, amit egy közös európai intézmény bocsátana ki, amelyik aztán tovább kölcsönözné a tagországoknak. Németország alapvetően azért ellenzi a tervet, mert az EU-kötvények kamata – a nagyobb kockázati felár miatt – magasabb lenne, mint a német kormány kötvényei után fizetendő kamat, ami azt jelentené Németországnak, hogy esetében megdrágulnának a költségvetési hiány fedezésére felveendő hitelek.

Ezt az ellenállást érzékelve, az Európai Parlamentben szeptember elején tartott első, az *Unió helyzete* értékelésében J. M. Barroso azt az alternatív megoldást javasolta, hogy EU-projektkötvényeket vezessenek be, amelyeket infrastruktúra-fejlesztési programok finanszírozásánál alkalmaznának.

Az egységes belső piac fejlesztését célzó kezdeményezés mintegy harminc javaslatot tartalmaz. Ezek között vannak olyanok, amelyek foglalkoznak a közbeszerzésekkel (ezen belül is az internet alkalmazásával, hogy a pályáztatási folyamat felgyorsuljon), a közlekedési és energetikai infrastruktúrák finanszírozásával (pl. az említett EU-projektkötvények kibocsátásával), a hamisítás és kalózkodás elleni lépésekkel, a piacfelügyelet javításával, az adópolitika összehangolásával (pl. a vállalkozások kettős adóztatásának megakadályozásával, a vállalati adóalapok egységes meghatározásával), a szolgáltatások egységes piacának fejlesztésével, a műszaki előírások és szabványok bevezetésével,

illetve megszüntetésének felgyorsításával, a kkv-k tőkéhez való jutása feltételeinek javításával és a belső piaci szabályok alkalmazásának betartatását célzó eszközök erősítésével (pl. a szabálysértési eljárások indításával, az EU-alapok kifizetésének megvonásával, azoktól a tagországoktól, amelyek elmaradnak az ilyen szabályok bevezetésében stb.).

A kezdeményezéssel kapcsolatban még érdemes megjegyezni, hogy annak három része van. Az első a vállalkozásokat érintő kérdésekkel foglalkozik, a második a fogyasztókkal, a harmadik pedig, az uniós intézmények együttműködésével a fenti kérdésekben. Ez az utolsó rész azt javasolja, hogy az Európai Tanács kapjon nagyobb szerepet az egységes belső piac megfelelő működésének biztosításában. Ez a törekvés is abba a már hosszú évek óta látható folyamatba illik, amelyben a föderalista integrálódással szemben a kormányközi jellegű integrálódás kap egyre erőteljesebb szerepet.

A kezdeményezés azt a célt tűzi ki, hogy 2012. december végéig – a belső piacra vonatkozó eredeti javaslatok huszadik évfordulójára – valósuljanak meg a nevezett törekvések. Ez alatt az elmúlt két évtized alatt az Európai Bizottság sokat hangoztatta, hogy az egységes belső piac gazdasági lehetőségeit csak akkor lehet kihasználni, ha megszűnnek a szabályozásbeli különbségek, és a meglévő szabályok alkalmazását hatékonyabbá teszik. Az ismétlődő nekilendülések ellenére a várt eredmények a legtöbbször elmaradtak. A jó javaslatok közül túlságosan sok nem jutott el a megvalósítás fázisába. A tagországok érdekein és aktuális politikáján múlik majd, hogy a mostani kezdeményezés milyen eredményeket fog hozni.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu honlapról